

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Sendes via departementets høringsside

Oslo, 02. April 2025

Høringssvar - Forslag til endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden (håndheving)

Vi viser til høringsbrev datert 20. februar 2025 hvor Nærings- og fiskeridepartementet sender endringer i lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden på høring. Det bes blant annet om innspill på om Dagligvaretilsynet skal nedlegges og om håndhevingen bør flyttes til et annet tilsyn.

God handelsskikk er en integrert og viktig del av NorgesGruppens forretningsdrift. NorgesGruppen jobber kontinuerlig for å sikre effektive forhandlinger og kontrakter mellom kjede og leverandør, og vi opplever at vårt forhold til leverandørene samsvarer med lovens formål.

NorgesGruppens erfaring er at Dagligvaretilsynet har hatt en positiv påvirkning på bransjen. Vi anbefaler at Dagligvaretilsynet opprettholdes som et selvstendig tilsyn.

Vi mener Dagligvaretilsynet har bidratt til å bedre forholdene i bransjen, noe tilsynets egne undersøkelser dokumenterer. At det har vært få formelle tilsynssaker, betyr ikke at tilsynet ikke har en funksjon. NorgesGruppen opplever tvert imot at Dagligvaretilsynet har god kontakt med aktørene i bransjen og har en strategi om at dialog fungerer preventivt fremfor å opprette formelle saker. Få formelle tilsynssaker kan også underbygge at det daglige arbeidet til tilsynet er viktig veiledning for dagligvarebransjen for å oppfylle lovens intensjoner.

Dersom dagens tilsyn legges ned, eller ansvaret for å føre tilsyn med loven legges til et annet tilsynsorgan, som for eksempel Forbrukertilsynet, mener vi det er en fare for at ansvarsområdet til dagens Dagligvaretilsyn kan få lavere prioritet enn i dag. Det er grunn til å stille spørsmål rundt hvordan en lov om god handelsskikk skal følges opp uten et tilsyn. Vår bekymring er at en flytting av tilsynsansvaret over til fks. Konkurransetilsynet vil bidra til å svekke arbeidet med lov om god handelsskikk, og viske ut grensene mellom lov om god handelsskikk og konkurranseloven.

Vi mener Dagligvaretilsynet bidrar til en faktabasert diskusjon om forholdene mellom aktørene i verdikjeden. Dersom tilsynet legges ned som et selvstendig tilsyn, frykter vi en debatt om forholdene i bransjen basert på myter og udokumenterte påstander som svekker tilliten til aktørene i bransjen. Her har tilsynet hatt viktig rolle med å bidra med fakta. Vi tror en faktabasert diskusjon i større grad bidrar til verdiskaping for hele verdikjeden.

NorgesGruppen ASA

Postboks 300 Skøyen, NO-0213 Oslo | Karenslyst allé 12-14 | www.norgesgruppen.no
Telefon 24 11 31 00 | Telefaks 24 11 31 01 | Org.nr. NO 819 731 322 MVA

Dagligvaretilsynet har opparbeidet seg god kunnskap om forholdene i dagligvarebransjen. Tilsynet har, ikke minst gjennom sine årlige undersøkelser om samarbeidsklimaet, bidratt med faktisk innsyn i relasjonene mellom aktørene i bransjen. NorgesGruppen mener Dagligvaretilsynet bidrar til en mer faktabasert diskusjon om hvordan samarbeidsklimaet er i vår bransje. Den mer opplyste debatten som tilsynet bidrar til, er etter vårt syn viktig for å opprettholde tilliten til bransjen. Vi viser i denne sammenheng til høringsnotatet: «Ifølge Dagligvaretilsynets årlige undersøkelser er samarbeidsklimaet i bransjen i hovedsak godt, og det har vært en positiv utvikling på en rekke områder siden loven ble innført.»

Videre viser vi til Dagligvaretilsynets rapport om samarbeidsklimaet (2024): «Det er vesentlig flere respondenter hos både leverandører og kjeder som mener at samarbeids- og forhandlingsklimaet har blitt bedre i løpet av det siste året, enn de som mener det motsatte. Generelt er det positiv utvikling på flere viktige spørsmål, noe som kan tyde på en overordnet positiv utvikling av samarbeidsklimaet i dagligvarebransjen.»

Videre heter det: «I et treårs perspektiv er det Norgesgruppen som opprettholder sin posisjon som best på samarbeidet med leverandørene, samtidig som det er positivt at avstanden til Rema og Coop har blitt mindre. Andel leverandører som er uenige i at samarbeidet er basert på redelighet, forutberegnelighet og lojalitet, har blitt mindre for de fire største kjedene. Kjedene vurderer samarbeidet med leverandørene mer positivt. En overordnet slutning kan være at dette beskriver en bedring i det generelle samarbeidsklimaet i bransjen.»

NorgesGruppen mener det vil være uhensiktsmessig å legge ned Dagligvaretilsynet når tilsynet rapporterer en slik utvikling. Vi tror Dagligvaretilsynet er i stand til å sikre en fortsatt positiv utvikling i relasjonene mellom leverandører og kjeder og bidra til økt tillit i verdikjeden.

NorgesGruppen har jevnlig møter med Dagligvaretilsynet. I disse møtene drøftes ulike forhold hvor tilsynet påpeker behov for tiltak for å nå målet om en dagligvaresektor kjennetegnet av god handelsskikk, basert på redelighet, forutberegnelighet og lojalitet. Tilsynet har egne møter med ansatte i NorgesGruppen som er direkte involverte i forhandlinger. Dessuten gjennomgår Dagligvaretilsynet årlig resultatene i undersøkelsen om samarbeidsklimaet i bransjen med nøkkelmedarbeidere i NorgesGruppen. Gjennom vår dialog med tilsynet har vi kommet til en felles forståelse av hva som er nødvendige prioriteringsområder, og også gjort en rekke forbedringer internt. Denne løpende kontakten med Dagligvaretilsynet har etter vårt syn vært viktig.

I høringsnotatet fremkommer det at Dagligvaretilsynet har hatt utfordringer med å rekruttere ansatte med nødvendig kompetanse. Dersom denne utfordringen skyldes tilsynets geografiske lokalisering, mener vi det vil være en bedre løsning å vurdere ny lokasjon for tilsynet, fremfor å legge det ned. NorgesGruppen mener også at tilsynets dialogbaserte form, gjør det enklere for aktørene å ha en åpen og trygg dialog om forbedringsområder. Dersom tilsynet flyttes til et annet organ, er det risiko for at dagens åpenhet mellom næringslivet og et (nytt) tilsyn reduseres. Vi frykter at en flytting vil et organ med en større portefølje vil redusere kapasiteten på området Dagligvaretilsynet har ansvar for i dag. Etter vårt syn er det heller et behov for å styrke og utvide dagens arbeid i det nåværende

tilsynet. Etter vårt syn bør de ha fokus på hele verdikjeden, og ha en større oppmerksomhet på også de markedsledende leverandørene.

NorgesGruppen vil advare sterkt mot endringer i lov om god handelsskikk som innebærer at man griper inn i de frie forhandlingene mellom selger og kjøper. Vi mener slik regulering vil være i strid med lovens formål om at partene selv skal oppnå effektive løsninger seg imellom. Vi støtter det tidligere næringsminister Jan Christian Vestre har uttalt, nemlig at «en regulering i tråd med anbefalingene fra Samfunnsøkonomisk Analyse vil (...) gripe inn i avtalefriheten til aktørene, noe det bør være tungtveiende grunner for». I en tid med økende inflasjon vil vi også advare mot å gjøre grep som kan gi ytterligere prisøkning for forbruker.

Fotnote: Svar fra næringsminister Jan Christian Vestre på spørsmål fra Lene Westgaard-Halle, 09.04.2024)

Vennlig hilsen
for NORGESGRUPPEN ASA

Stein Rømmerud
Konserndirektør, Kommunikasjon og samfunnskontakt